

Aan: Provinciale Staten van Limburg

Maastricht, 10 juni 2021

Geachte Staten,

Nadat ik eerst, op 30 april 2021, door het presidium van uw Staten als gids en daarna, op 4 juni, door een meerderheid van uw Staten als formateur ben aangewezen, heb ik de afgelopen dagen formele en informele gesprekken gevoerd met de negen partijen zoals genoemd in de gewijzigde motie 2744 Jetten c.s. van 4 juni.

In die gesprekken proefde ik bij een groot aantal partijen de oprechte wens om te komen tot een stabiel bestuur in een extraparlamentaire vorm uitgaande van de kaders zoals die afgelopen jaren door uw Staten zijn vastgesteld. Zij wilden daarmee de bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen die ontstond nadat het CDA in het statendebat van 4 juni had aangegeven niet toe te willen treden tot het door mij als gids geadviseerde bondgenootschap van acht partijen. Diezelfde middag zijn er gesprekken gevoerd met de SP en Partij voor de Dieren (PvdD) om toch te komen tot een College op korte termijn dat kon rekenen op een meerderheid in Provinciale Staten. Dit leidde tot de wens van een nadere aanscherping op het reeds opgestelde 'addendum' waarvan de inhoudelijke hoofdlijnen verwoord zijn in de gewijzigde motie. De partijen VVD, GroenLinks, SVL, SP, PvdA, D66, Lokaal Limburg, PvdD en 50PLUS hebben deze motie gezamenlijk opgesteld en onderschreven.

Formatiegesprekken

Nog voordat de inhoudelijke beraadslagingen daadwerkelijk van start gingen gaf SVL op maandag 7 juni aan de motie 'heroverwogen' te hebben en af te zien van verdere deelname. Dit omdat in de ogen van SVL – bij nader inzien – de samenstelling van de partijen onvoldoende recht deed aan de verkiezingsuitslag van 2019. Vervolgens hebben de andere fracties aangegeven wél de bereidheid te hebben om door te gaan. Het was voor iedereen echter ook duidelijk dat er lerend van de extraparlamentaire bestuursvorm van het afgelopen jaar, meer bestuurlijke verbinding nodig was in meer overlegvormen die bij een traditioneel college horen om daarmee meer politiek-bestuurlijke stabiliteit in te bouwen. De SP stelde voor om via een werkconferentie nog diezelfde week met alle fractieleden van de acht formerende partijen, een goede basis te leggen. Wat betreft het thema stikstof en natuurherstel is op dinsdag 9 juni tussen een delegatie van partijen uitermate constructief en inhoudelijk gesproken over een aantal richtinggevende uitspraken in lijn met de motie. Voor de SP kwam een inhoudelijke bespreking over het sociaal herstel in Limburg op dat moment te vroeg. Na overleg binnen de eigen fractie heeft de SP een dag later aangegeven dat in hun ogen – na het uitstappen van SVL – een krappe meerderheid van 24 zetels een 'onvoldoende stabiele basis' was om de gesprekken te continueren. Ik constateer dat – helaas – het gesprek over de inhoud, waar de SP eerder sterk aan hechtte en zoals ook was verwoord in de motie, niet gevoerd is kunnen worden.

Snelheid is in het algemeen een slechte raadgever, maar was gezien de afgelopen twee maanden wel geboden en kende meerdere grondslagen. Met het op 26 maart per direct aftreden van de gedeputeerden Koopmans en Mackus om hun moverende redenen werd een bestuurscrisis ingeleid. De debatten in de Staten op 2 en 9 april leidden tot het opstappen van de overige leden van het

College van Gedeputeerde Staten inclusief Commissaris van de Koning. Dit noodzaakte de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om de heer Remkes tot waarnemend Commissaris van de Koning te benoemen. Een van de drie bestuurlijke opdrachten was dat er snel zicht moest komen op een volwaardig provinciaal bestuur. Met de zomermaanden voor de deur en de nadrukkelijke boodschap van Commissaris van de Koning Remkes dat het onverantwoord voor Limburg zou zijn om te lang geen volwaardig College van Gedeputeerde Staten te hebben, was snelheid dus nadrukkelijk geboden. Belangrijke besluiten in zowel uw Staten als in Den Haag en Brussel vergen uw belangrijkste aandacht, juist in het belang van de verdere ontwikkeling van Limburg. Limburg verdient een daadkrachtig bestuur dat richting geeft en besluit neemt voor haar inwoners.

Advies

In een afsluitende bijeenkomst die ik op woensdag 9 juni met de VVD, GroenLinks, PvdA, D66, Lokaal Limburg, Partij voor de Dieren en 50PLUS heb gehad (samen goed voor 20 van de 47 zetels in uw Staten), is de wens uitgesproken om in overleg met de waarnemend Commissaris van de Koning te komen tot de voordracht van nieuwe gedeputeerden. Men is bereid, en ik acht hen daartoe in staat, om een collectieve verantwoordelijkheid te dragen voor een volwassen duaal bestuur voor de provincie Limburg. De analyse en aanbevelingen die ik eerder in mijn eindadvies als gids heb gemaakt, evenals de opgeleverde bouwstenen in de bijlagen kunnen als basis dienen voor de resterende periode. Ook over de portefeuilleverdeling en profielschets is indicatieve overeenstemming bereikt op basis van de bijlagen 2 en 3 die bij het eindverslag van de verkenningsfase gevoegd waren.

Zes van de zeven partijen zijn bereid en in staat om een kandidaat gedeputeerde te leveren binnen het door u beoogde tijdschema gericht op benoeming per 2 juli 2021. Dit zijn kandidaten die niet gebonden zijn aan de fracties maar zich wel *verbonden* voelen met de betreffende partij en met de provincie Limburg. De fracties zullen via mij als formateur de namen van de kandidaten aan de Commissaris van de Koning overdragen, zodat hij in staat is gesprekken met de personen te voeren c.q. de screening op zich te nemen.

Mijn advies aan de Commissaris van de Koning is dan ook om conform zijn eerdere suggestie op korte termijn de formatie af te ronden door zélf mensen aan te zoeken die tot een (kern)College kunnen komen. Hierover heb ik contact gehad met de Commissaris van de Koning. Daarbij hebben zes van de zeven formerende fracties aangegeven om verantwoordelijkheid te willen dragen en kandidaten aan te dragen. Tevens heb ik de suggestie aan de Commissaris van de Koning gedaan om vanuit de noodzaak van verbinding met de andere partijen en de noodzaak van breed draagvlak in de Staten, ook andere partijen in Provinciale Staten te vragen naar hun bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen. De opgestelde profielschets en de concept portefeuilleverdeling kunnen hierbij van waarde zijn. Ik stipuleer tenslotte dat kennis van het openbaar bestuur, goede duale verhoudingen en politieke werkelijkheden en verbintenissen van het grootste belang zijn om het eerdergenoemde volwassen samenspel binnen uw Staten en tussen de Staten en het College van Gedeputeerde Staten vorm te geven.

Ik dank u voor het in mij gestelde vertrouwen en wens u veel succes in deze laatste fase van de formatie. Zoals gezegd heb ik de Commissaris van de Koning overeenkomstig het gestelde in deze brief op de hoogte gesteld van het verzoek dat ik aan hem richt.

Onno Hoes